

פרשת וזאת הברכה – רביעי

(יח) וְלִזְבוּלֶן אָמַר שְׁמַח זְבוּלֶן
בְּצֵאתְךָ וַיִּשְׁשָׁכֶר בְּאַהֲלֶיךָ:
יח וְלִזְבוּלֶן אָמַר, יח וְלִזְבוּלֶן אָמַר, חֲדִי
זְבוּלֶן בְּמִפְקֶךָ לֹאֲגָחָא
קָרְבָא עַל בְּעָלֵי דְבִכְךָ;

טז"א וְלִזְבוּלֶן אָמַר. אֵלֹהֵי שְׁבָטִים וַיִּשְׁשָׁכֶר, בְּמִהְכָּךָ
שְׁבָרָךְ בְּאַחֲרוֹנָה זְבוּלֶן גָּד וְדָן לְמַעַבְדֵּי זְמַנֵּי מוֹעֲדֵי־א
וְנִפְתָּלִי וְאֲשֶׁר כָּפַל שְׁמוֹתֵיהֶם בִּירוּשָׁלַם.

לְחֻזְקָם וּלְהַגְבִּירָם לְפִי שְׁהִיוּ חֲלָשִׁים שְׁבָכָל הַשְּׁבָטִים הֵם הֵם
שְׁהוּלֶיךָ יוֹסֵף לְפָנַי פָּרַעַה שֶׁנֶּאֱמַר וּמִקְצֵה אָחִיו לָקַח חֲמִשָּׁה
אֲנָשִׁים לְפִי שֶׁנֶּרְאִים חֲלָשִׁים וְלֹא יָשִׁים אוֹתָם לוֹ שָׂרֵי מַלְחָמָתוֹ:
שְׁמַח זְבוּלֶן בְּצֵאתְךָ וַיִּשְׁשָׁכֶר בְּאַהֲלֶיךָ. זְבוּלֶן וַיִּשְׁשָׁכֶר
עָשׂוּ שׁוֹתָפוֹת זְבוּלֶן לְחוּף יָמִים יִשְׁכּוֹן וַיּוֹצֵא לְפָרֶקֶם מִטֵּי־א
בְּסָפִינוֹת וּמִשְׁתַּכֵּר וְנוֹתֵן לְתוֹךְ פִּיו שֶׁל יִשְׁשָׁכֶר וְהֵם יוֹשְׁבִים
וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה לְפִיכָךְ הַקָּדִים זְבוּלֶן לִישְׁשָׁכֶר שְׁתוּרָתוֹ
שֶׁל יִשְׁשָׁכֶר ע"י זְבוּלֶן הִיָּתָה: שְׁמַח זְבוּלֶן בְּצֵאתְךָ: הַצֵּלַח
בְּצֵאתְךָ לְסַחֲרָה: וַיִּשְׁשָׁכֶר. הַצֵּלַח בִּישִׁיבַת אַהֲלֶיךָ לְתוֹרָה
לִישֵׁב וּלְעֵבֶר שָׁנִים וּלְקַבּוֹעַ חֲדָשִׁים כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּמִבְּנֵי
יִשְׁשָׁכֶר יוֹדְעֵי בִּינָה לַעֲתִים רֹאשֵׁיהֶם מֵאֲתִים רֹאשֵׁי סִנְהֶדְרִין
הָיוּ עוֹסְקִים בְּכָךְ. וְעַל פִּי קְבִיעַת עֲתִיהֶם וְעִבּוּרֵיהֶם:

(יט) עַמִּים הֲרִיקָאוּ שֵׁם
יִזְבְּחוּ זִבְחֵי־צֶדֶק כִּי שִׁפַּע
יָמִים יִינָקוּ וַיִּשְׁפְּגִי טְמוּנֵי חוֹל:
{ס}
יט שְׁבָטֵי דִישְׁרָאֵל,
לְטוֹר בֵּית מִקְדָּשָׁא
יִתְכַנְּשׁוּן תַּמָּן, יִכְסוּן
נִכְסֵי קִדְשֵׁין לְרַעְוָא:
אַרְי נִכְסֵי עַמִּמֵּי־א
יִיכְלוּן, וְסִימֵן דְּמִטְמָרָן
בְּחֵלָא מִתְגַּלְלִין לְהוֹן.

טז"א עַמִּים. שֶׁל שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל: הָרִיקָאוּ שֵׁם
יִקְרָאוּ. לְהַר הַמּוֹרִיָּה יֹאסְפוּ. כָּל
אֲסָפָה ע"י קְרִיאָה הִיא וְשֵׁם יִזְבְּחוּ בְּרִגְלִים זִבְחֵי צֶדֶק: כִּי שִׁפַּע
יָמִים יִינָקוּ. יִשְׁשָׁכֶר וְזְבוּלֶן וַיְהִי לָהֶם פְּנָאִי לַעֲסוֹק בַּתּוֹרָה:
וַיִּשְׁפְּגִי טְמוּנֵי חוֹל. כְּסוּי טְמוּנֵי חוֹל טְרִית וְחִלְזוֹן וְזִכּוּכִית
לְבָנָה הַיּוֹצֵאִים מִן הַיָּם וּמִן הַחוֹל וּבְחִלְקוֹ שֶׁל יִשְׁשָׁכֶר וְזְבוּלֶן
הָיָה כִּמ"ש בְּמִסְכַּת מַגִּילָה זְבוּלֶן עִם חֶרֶף נִפְשׁוֹ לָמוֹת מִשׁוּם
דְּנִפְתָּלִי עַל מְרוּמֵי שָׂדֶה וְהָיָה מִתְרַעֵם זְבוּלֶן עַל חִלְקוֹ לְאַחֵי
נִתָּת שְׂדוֹת וּכְרָמִים וְכו': וַיִּשְׁפְּגִי. לְשׁוֹן כְּסוּי כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
וַיִּסְפּוֹן אֶת הַבֵּית. וְסָפוֹן בְּאַרְזֵי וְתִרְגּוּמוֹ וּמִטְלָל בְּכִיּוּרֵי {ס"א
(בְּכִסּוּי) אֲרָזָא. ד"א עַמִּים הֲרִיקָאוּ ע"י פֶּרֶקֶם מִטֵּי־א שֶׁל זְבוּלֶן
תִּגְרֵי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים בָּאִים אֶל אֲרָצוֹ וְהוּא עוֹמֵד עַל הַסֶּפֶר וְהֵם
אוֹמְרִים הוֹאִיל וְנִצְטַעְרָנוּ עַד כָּאֵן גַּלְךָ עַד יְרוּשָׁלַם וְנִרְאָה
מָה יִרְאָתָה שֶׁל אוֹמָה זוֹ וְמָה מַעֲשֵׂיהָ וְהֵם רּוֹאִים כָּל יִשְׂרָאֵל
עוֹבְדִים לְאֱלֹהֵי אֶחָד וְאוֹכְלִים מֵאֶכֶל אֶחָד לְפִי שְׁהָעוֹבְדֵי
כּוֹכָבִים אֱלֹהֵיו שֶׁל זֶה לֹא כְּאֱלֹהֵיו שֶׁל זֶה וּמֵאֶכְלוֹ שֶׁל זֶה
לֹא כְּמֵאֶכְלוֹ שֶׁל זֶה וּמִתְגִּירִין שֵׁם שֶׁנֶּאֱמַר שֵׁם יִזְבְּחוּ זִבְחֵי
צֶדֶק: כִּי שִׁפַּע יָמִים יִינָקוּ. זְבוּלֶן וַיִּשְׁשָׁכֶר הָיָם נוֹתֵן לָהֶם
מָמוֹן בְּשִׁפַּע:

(כ) וּלְגָד אָמַר בְּרוּךְ מְרַחֵב
גָּד כְּלָבִיא שָׁכֵן וְטָרַף זָרוֹעַ
אַף־קִדְקֹד:
כ וּלְגָד אָמַר, בְּרִיךְ
דְּאַפְתִּי לְגָד: כְּלִיתָא
שְׂרִי, וַיִּקְטִיל שְׁלִטוֹנִין
עִם מַלְכִּין.

טז"א בְּרוּךְ מְרַחֵב גָּד. מִלְּמַד שֶׁהָיָה תַּחֲנוּמוֹ שֶׁל גָּד מְרַחֵב
וְהוּלֵךְ כָּל־פִּי מִזְרַח: כְּלָבִיא שָׁכֵן. לְפִי שֶׁהָיָה סְמוּךְ לְסֶפֶר
לְפִיכָךְ נִמְשָׁל כְּאַרְיוֹת שֶׁכָּל הַסְּמוּכִים לְסֶפֶר צְרִיכִים לִהְיוֹת
גְּבוּרִים: וְטָרַף זָרוֹעַ אֵף קִדְקֹד. הִרְוִיגֵיהֶם הָיוּ נִכְרִין חוֹתְכִים
הָרֹאשׁ עִם הַזָּרוֹעַ בְּמַכָּה אַחַת:

(כא) וַיֵּרָא רֹאשִׁית לֹו כִּי־שֵׁם
חֲלָקֶת מַחֲקָק סָפוֹן וַיִּתָּא
רֹאשִׁי עִם צִדְקַת יְהוָה עָשָׂה
וּמִשְׁפָּטָיו עִם־יִשְׂרָאֵל: {ס}
כא וַיֵּרָא רֹאשִׁית לוֹ. רָאָה לְטוֹל
לוֹ חֶלֶק בְּאַרְץ סִיחּוֹן וְעוֹג שֶׁהִיא

רֹאשִׁית כְּבוֹשׁ הָאָרֶץ: כִּי שֵׁם חֲלָקֶת. כִּי יָדַע אֲשֶׁר שֵׁם בְּנִחְלָתוֹ
חֲלָקֶת שָׂדֶה קְבוּרַת מַחֲוֶקֶק וְהוּא מֹשֶׁה: סָפוֹן. אוֹתָהּ חֲלָקָה
סְפוּנָה וְטְמוּנָה מְכַל בְּרִיָּה שֶׁנֶּאֱמַר וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ:
וַיִּתָּא. גָּד: רֹאשִׁי עִם. הֵם הָיוּ הוֹלְכִים לְפָנַי הַחֲלוּץ בְּכַבּוֹשׁ
הָאָרֶץ לְפִי שֶׁהָיוּ גְבוּרִים וְכו"א חֲלוּצִים תַּעֲבֵרוּ לְפָנַי אֲחִיכֶם
וְגו': צִדְקַת ה' עָשָׂה. שֶׁהָאֱמִינוּ דְּבִרְיָהֶם וְשִׁמְרוּ הַבְּטָחָתָם
לְעֵבֶר אֶת הִירְדֵּן, עַד שֶׁכָּבְשׁוּ וְחִלְקוּ. דְּבַר אַחֵר: "וַיִּתָּא",
מֹשֶׁה. "רֹאשִׁי עִם": צִדְקַת ה' עָשָׂה. עַל מֹשֶׁה אָמַר: